

Dokument s plenarne sjednice

B9-0319/2023

5.7.2023

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen slijedom izjava Vijeća i Komisije
u skladu s člankom 132. stavkom 2. Poslovnika
o izbornom pravu, istražnom odboru i vladavini prava u Poljskoj
(2023/2747(RSP))

Vladimír Bilčík

u ime Kluba zastupnika PPE-a

Juan Fernando López Aguilar, Gabriele Bischoff, Birgit Sippel, Katarina Barley, Robert Biedroń, Włodzimierz Cimoszewicz, Sylvie Guillaume
u ime Kluba zastupnika S&D-a

Michał Śimečka, Moritz Körner, Sophia in 't Veld, Anna Júlia Donáth, Katalin Cseh

u ime Kluba zastupnika Renew

Tineke Strik, Daniel Freund, Terry Reintke

u ime Kluba zastupnika Verts/ALE-a

Konstantinos Arvanitis, Malin Björk, Nikolaj Villumsen

u ime Kluba zastupnika The Left

**Rezolucija Europskog parlamenta o izbornom pravu, istražnom odboru i vladavini prava u Poljskoj
(2023/2747(RSP))**

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji (UEU), posebno njegov članak 2., članak 4. stavak 3. te članak 7. stavak 1.,
- uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima (Povelja),
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mechanizma za oporavak i otpornost¹,
- uzimajući u obzir Europsku konvenciju o ljudskim pravima i njezine protokole,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. rujna 2020. o Prijedlogu odluke Vijeća o utvrđivanju da postoji očita opasnost da Republika Poljska teško prekrši vladavinu prava²,
- uzimajući u obzir svoje rezolucije od 16. siječnja 2020. i 5. svibnja 2022. o saslušanjima u tijeku u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a u pogledu Poljske i Mađarske³,
- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 9 lipnja 2022. o vladavini prava i potencijalnom odobrenju poljskog nacionalnog plana za oporavak (Mechanizam za oporavak i otpornost)⁴,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. listopada 2021. o krizi vladavine prava u Poljskoj i nadređenosti prava EU-a⁵,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. rujna 2021. o slobodi medija i dalnjem pogoršanju stanja vladavine prava u Poljskoj⁶,
- uzimajući u obzir pismo čelnika pet klubova zastupnika u Europskom parlamentu od 6. lipnja 2023. o potrebi za sveobuhvatnom misijom za promatranje izbora na parlamentarnim izborima u Poljskoj,
- uzimajući u obzir poglavlja o stanju u Poljskoj u godišnjim izvješćima Komisije o vladavini prava,
- uzimajući u obzir privremenu rezoluciju Odbora ministara Vijeća Europe od

¹ SL L 57, 18.2.2021., str. 17.

² SL C 385, 22.9.2021., str. 317.

³ SL C 270, 7.7.2021., str. 91.; SL C 465, 6.12.2022., str. 147.

⁴ SL C 493, 27.12.2022., str. 108.

⁵ SL C 184, 5.5.2022., str. 154.

⁶ SL C 117, 11.3.2022., str. 151.

7. lipnja 2023. o izvršenju presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu *Xero Flor w Polsce sp. z o.o. protiv Polske*,

- uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da se Unija temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina, koje su utvrđene u članku 2. UEU-a te koje se odražavaju u Povelji i koje su uvrštene u međunarodne sporazume o ljudskim pravima;
- B. budući da se, u skladu s člankom 49. UEU-a, EU sastoji od država koje su se slobodno i dobrovoljno obvezale na zajedničke vrijednosti iz članka 2. UEU-a;
- C. budući da je poštovanje vrijednosti iz članka 2. UEU-a od strane države članice uvjet za uživanje svih prava koja proizlaze iz primjene Ugovorâ na tu državu članicu; budući da se Poljska sama obvezala na poštovanje vrijednosti sadržanih u članku 2. UEU-a; budući da se očita opasnost od teškog kršenja vrijednosti iz članka 2. UEU-a od strane države članice ne odnosi samo na tu pojedinačnu državu članicu, već snažno utječe i na druge države članice, na njihovo uzajamno povjerenje te na samu prirodu Unije i temeljna prava njezinih građana;
- D. budući da se vladavina prava u Poljskoj već nekoliko godina pogoršava, što je rezultat sustavnog djelovanja njezine vlade; budući da na tu situaciju nije na odgovarajući način odgovoren, da i dalje postoje mnogi problemi i da se i dalje pojavljuju mnoga nova pitanja; budući da to negativno utječe na ugled EU-a, kao i na njegovu učinkovitost i vjerodostojnjost u obrani temeljnih prava, ljudskih prava i demokracije na globalnoj razini; budući da se taj problem mora riješiti usklađenim djelovanjem EU-a;
- E. budući da je 26. siječnja 2023. Sejm, donji dom poljskog parlamenta, donio izmjene izbornog zakona te zemlje, koji je stupio na snagu 31. ožujka 2023., manje od šest mjeseci prije nego što se očekuje sazivanje parlamentarnih izbora; budući da se time krši Kodeks dobre prakse u izbornim pitanjima koji je donijela Venecijanska komisija i sudska praksa poljskog Ustavnog suda;
- F. budući da je Sejm 14. travnja 2023. donio Zakon o Državnom odboru za istragu ruskog utjecaja na unutarnju sigurnost Republike Poljske između 2007. i 2022. (Zakon o istražnom odboru); budući da je 8. lipnja 2023. Komisija pokrenula postupak zbog povrede prava, s obzirom na to da se novim zakonom krše načelo demokracije, načela zakonitosti i zabrane retroaktivnosti sankcija, opća načela pravne sigurnosti i pravomoćnosti, pravo na djelotvornu sudsку zaštitu i pravo da se osoba kazneno ne goni dvaput zbog istog razloga te zaštita poslovne tajne, kao i zahtjevi prava EU-a koji se odnose na zaštitu podataka; budući da je Sejm 16. lipnja 2023. donio izmjene Zakona o istražnom odboru, a da ga nije znatno izmjenio;
- G. budući da je Sejm 13. siječnja 2023. donio izmjene Zakona o Vrhovnom sudu i određenih drugih zakona; budući da je poljski predsjednik, prije potpisivanja prijedloga zakona koji sadrži te izmjene, odlučio uputiti ga „Ustavnom суду” kako bi on donio pravorijek o usklađenosti tog prijedloga s ustavom te zemlje; budući da je Komisija 15. veljače 2023. odlučila uputiti predmet protiv Poljske Sudu Europske unije zbog kršenja prava EU-a od strane „Ustavnog suda” i njegove sudske prakse; budući da je

5. lipnja 2023. Sud Europske unije u predmetu C-204/21 ponovno potvrdio da poljske nacionalne odredbe o pravosuđu krše vladavinu prava;

- H. budući da je Vijeće 17. lipnja 2022. donijelo provedbenu odluku o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Poljske, u kojoj je utvrđeno nekoliko ključnih etapa koje bi trebalo učinkovito provesti prije podnošenja prvog zahtjeva za plaćanje;
1. ponavlja zaključke, nedoumice i preporuke iznesene u svojim prethodnim rezolucijama o Poljskoj; osuđuje namjerne i sustavne napore poljske vlade da potkopa temeljne vrijednosti EU-a sadržane u članku 2. UEU-a, a posebno vladavinu prava; podsjeća da je poljska vlada odgovorna za ponovno uspostavljanje usklađenosti s pravom EU-a i vrijednostima sadržanima u članku 2. UEU-a;
 2. izražava duboku zabrinutost zbog izmjena poljskog izbornog zakona donesenih neposredno prije predstojećih parlamentarnih izbora u toj zemlji 2023. te izbora za Europski parlament 2024. koji se približavaju; navodi da izmjene mogu imati diskriminirajući učinak u pogledu ograničenja brojenja glasova birača u inozemstvu, što bi moglo dovesti do poništavanja tih glasova; podsjeća da se Vijeće za izvanrednu kontrolu i javne poslove poljskog Vrhovnog suda, u čijoj su nadležnosti i izborni sporovi, ne može smatrati neovisnim i nepristranim sudom koji je prethodno ustanovljen zakonom u smislu Povelje i Europske konvencije o ljudskim pravima; potiče poljske vlasti da usklade svoje provođenje izbora s obvezama koje su preuzele članice Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESSION) i drugim međunarodnim obvezama i standardima za demokratske izbore; poziva na usklađivanje nacionalnih odredbi s preporukama ograničene misije za promatranje izbora Ureda OESSION-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) iz 2019. i preporukama Venecijanske komisije o izbornom zakonodavstvu; poziva OESSION/ODIHR da organizira sveobuhvatnu misiju za promatranje izbora za predstojeće parlamentarne izbore u Poljskoj; poziva Komisiju da hitno procijeni jesu li nedavne izmjene poljskog izbornog zakona u skladu s pravom EU-a, da rezultate te procjene podijeli s Europskim parlamentom i da poduzme odgovarajuće provedbene mjere u slučaju neusklađenosti tih izmjena;
 3. pozdravlja Komisiju ubrzani postupak zbog povrede prava u pogledu Zakona o istražnom odboru; potiče poljske vlasti da taj akt stave izvan snage ili da barem obustave njegov učinak dok Venecijanska komisija ne doneše hitno mišljenje koje je zatražio Odbor za praćenje Parlamentarne skupštine Vijeća Europe i dok se taj akt ne izmjeni u skladu s tim mišljenjem; poziva Komisiju da što prije provede postupak zbog povrede prava ako taj akt ostane na snazi, posebno primjenom ubrzanog postupka zbog povrede prava i podnošenjem zahtjeva za privremene mjere Sudu Europske unije;
 4. podsjeća na svoje stajalište da je aktualni poljski „Ustavni sud“ nezakonit, da nema pravnu valjanost i neovisnost te da je nekvalificiran za tumačenje ustava te zemlje te da bi stoga njegovo mišljenje o izmjenama Zakona o Vrhovnom sudu i određenih drugih zakona trebalo smatrati ništavnim; poziva Komisiju da što prije ostvari napredak u svojim sudskim sporovima te da ujedno Sudu Europske unije podnese zahtjev za privremene mjere u predmetu koji je u tijeku u vezi s „Ustavnim sudom“; ponavlja svoj poziv Komisiji da hitno pokrene postupak zbog povrede prava u pogledu nezakonitog Državnog sudbenog vijeća i svih sudaca koje ono imenuje, posebno onih koji su imenovani u Vijeće za izvanrednu kontrolu i javne poslove Vrhovnog suda, koje ispituje

izborne sporove;

5. izražava duboku zabrinutost zbog toga što bi se izmjenama Zakona o Vrhovnom суду i određenih drugih zakona, ako se donesu kako je predloženo, Vrhovnom upravnom судu dao novi mandat za rješavanje stegovnih predmeta koji uključuju suce, a da se pritom ne pravi razlika između sudaca imenovanih u skladu sa zakonom i sudaca koje je imenovalo nezakonito Državno sudbeno vijeće; smatra da se tim izmjenama ne rješava problem stegovnog sustava za suce u Poljskoj koji ne poštuju pravo EU-a;
6. ponovno izražava žaljenje zbog toga što Vijeće nije uspjelo ostvariti bitniji napredak u aktualnom postupku u okviru članka 7. stavka 1. UEU-a u odnosu na Poljsku; napominje da obrazloženi prijedlog Komisije od 20. prosinca 2017. ima ograničen doseg, tj. ne nadilazi stanje vladavine prava u Poljskoj u strogom smislu neovisnosti pravosuđa; ponavlja svoj poziv Komisiji da proširi područje primjene obrazloženog prijedloga o Poljskoj uvrštenjem jasnih rizika od ozbiljnih povreda drugih temeljnih vrijednosti sadržanih u članku 2. UEU-a, posebno demokracije i poštovanja ljudskih prava; ponovno poziva Vijeće da razmotri sve nove događaje koji utječu na vladavinu prava, demokraciju i temeljna prava; ponavlja svoj poziv Vijeću da razmotri preporuke u okviru tog postupka;
7. ponavlja svoj poziv Komisiji da u potpunosti iskoristi sve dostupne alate za rješavanje postojećih i potencijalnih kršenja vrijednosti iz članka 2. UEU-a;
8. potiče Komisiju da se suzdrži od svih radnji ili izjava koje bi mogle upućivati na to da je došlo do netransparentnih pregovora ili sporazuma kojima se dovodi u pitanje službeno stajalište institucija; ističe da je Komisija zadužena za neovisnu i objektivnu procjenu usklađenosti Poljske s ključnim etapama i uvjetima, bez ugrožavanja demokracije, vladavine prava i temeljnih prava; žali zbog nedostatka informacija dostupnih Parlamentu u vezi s procjenom Komisije o tome poštuju li poljske vlasti ključne etape i uvjete, što otežava sposobnost Parlamenta da izvršava svoju ulogu tijela nadležnog za proračun i davanje razrješnice; poziva Komisiju da poštuje ulogu Parlamenta;
9. ponavlja svoj poziv poljskim vlastima da ostvare ključne etape i ciljeve povezane s Mechanizmom za oporavak i otpornost te da provedu sve relevantne presude Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava kako bi sredstva EU-a doprla do ljudi u Poljskoj;
10. poziva Komisiju da predstavi prijedlog za uspostavu tehnološkog laboratorija EU-a za praćenje moguće upotrebe špijunskog softvera uoči ili tijekom parlamentarnih izbora;
11. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, vladama i parlamentima država članica, Vijeću Europe, Organizaciji za europsku sigurnost i suradnju i Ujedinjenim narodima.